Lietas Nr. C29652114
Lietas arhīva Nr. CA-0333-15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Madonā 2015.gada 28.oktobrī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
tiesnese referente Dz.Apine
tiesneses R.Liepiņa un E.Sudāre

izskatīja rakstveida procesā civillietu /Nosaukums/maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Madonas rajona tiesas 2015.gada 21.maija spriedumu, ar kuru prasība apmierināta pilnā apmērā.

Aprakstošā daļa

2014.gada 11.jūnijā /Nosaukums/iesniedzis Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ par naudas līdzekļu 1119,09 EUR (786,50 Ls) piedziņu.

Prasībā norādīts, ka /Nosaukums/2011.gada 1.novembrī noslēdzis ar /pers. B/ darba līgumu, ar kuru atbildētājs pieņemts darbā /Nosaukums/par amats/.

/Nosaukums/2012.gada 4.oktobrī noslēdzis līgumu ar /pers. B/, ar kuru prasītājs, pamatojoties uz Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 27.panta pirmo un otro daļu, apņēmies apmaksāt atbildētājam „New Horizon Latvija" rīkotos kursus „Certified Ethical Hacker (CEH) v7)" 1300 Ls apmērā. /pers. B/ kursus apmeklējis un /Nosaukums/veicis samaksu par tiem.

/pers. B/ 2013.gada 4.aprīlī iesniedzis prasītājam iesniegumu, ar kuru lūdzis izbeigt darba tiesiskās attiecības ar Nacionālo veselības dienestu no 2013.gada 30.aprīļa.

Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.565 „Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku sociālajām garantijām" (turpmāk - Noteikumi Nr.565) 53.2 punkts paredz mācību maksas atmaksu 50 % apmērā, ja pēc kvalifikācijas paaugstināšanas attiecīgajos mācību kursos esot nostrādāts no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam. Šajā tiesību normā noteiktais apmaksas pienākums noteikts arī līgumā. Ņemot vērā, ka pēc kvalifikācijas paaugstināšanas kursos, /pers. B/ nostrādājis Nacionālajā veselības dienestā nepilnus septiņus mēnešus, atbildētājam jāatmaksā prasītājam 50% no iepriekš norādītās summas, tas ir 650 Ls un prasītāja nomaksāto pievienotās vērtības nodokli par kursiem, kopā 786,50 Ls.

2013.gada 10.aprīlī starp /Nosaukums/un /pers. B/ noslēgta Vienošanās Nr. 1 par kursu maksas atmaksu, kurā atbildētājs apņēmies laikā no 2013.gada aprīļa līdz 2013.gada decembrim atmaksāt /Nosaukums//786,50 Ls, maksājot 2013.gada aprīlī 106,50 Ls, bet no 2013.gada maija līdz 2013.gada decembrim 85,00 Ls mēnesī. Minētās saistības atbildētājs nav izpildījis.

Ar 2013.gada 22.aprīļa rīkojumu Nr.4.2-1/123 „Par darba tiesisko attiecību izbeigšanu", izbeigtas darba tiesiskās attiecības ar atbildētāju, pamatojoties uz Darba likuma 100.panta pirmo daļu.

Prasītājs 2013.gada 19.septembrī atbildētājam nosūtījis pirmstiesas brīdinājumu par saistību izpildi. /pers. B/ līdz prasības sastādīšanas brīdim neesot veicis nevienu maksājumu saskaņā ar vienošanos, kā arī neesot paziņojis, kad izpildīs uzņemtās saistības. Līdz ar to atbildētājs palicis parādā prasītājam 786,50 Ls jeb 1119,09 EUR.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587.pantu, Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.565 „Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku sociālajām garantijām" 53.2. apakšpunktu. No /pers. B/ par labu Nacionālajam veselības dienestam lūgts piedzīt parādu 1119,09 EUR apmērā un tiesāšanās izdevumus 172,56 EUR apmērā.

No atbildētāja 2014.gada 22.septembrī saņemts paskaidrojums, kurā norādīts, ka prasību neatzīst, jo prasītāja par kursiem samaksātā nauda esot atmaksāta /Nosaukums/no valsts budžeta līdzekļiem. Līdz ar to noslēgtā Vienošanās Nr.1 neesot spēkā. /pers. B/ atsaucies uz Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 28.05.2007. spriedumu lietā Nr. SKC-187 atziņām, Darba likuma 96.pantu.

2014.gada 4.novembrī lieta ātrākai izskatīšanai saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.^{1} panta pirmo daļu nosūtīta izskatīšanai Madonas rajona tiesai.

2015.gada 15.decembrī saņemta prasītāja atsauksme par atbildētāja paskaidrojumu, kurā norādīts, ka saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 27.panta pirmo un otro daļu likumdevējs esot noteicis darbinieka un amatpersonas pienākumu apmaksāt tās ar kvalifikācijas paaugstināšanu saistītos izdevumus. Noteikumi Nr.565 paredz gadījumus, kādos darbinieki un amatpersonas ar tās kvalifikācijas paaugstināšanu saistītos izdevumus neatmaksā.

Saskaņā ar šo tiesību normu minētajā Vienošanās noteikta kārtība, kādā /pers. B/ jāveic kursu izdevumu atmaksa 50% apmērā, tādejādi nepieļaujot situāciju, ka publiskajā sektorā nodarbinātās personas negodprātīgi izmantojot valsts budžeta līdzekļus, proti, iegūstot papildu zināšanas un pēc tam tūlītēji pārtraucot nodarbinātības attiecības.

/Nosaukums/uzskata, ka izskatāmajā lietā konstatējama pretruna starp Darba likuma 96.panta otro teikumu un Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 27.panta otro daļu.

Prasītājs atsaucas uz Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta "Ārējo normatīvo aktu piemērošana" sestās daļas 2.punktā noteikto, ka gadījumos, ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiska spēka vispārējo un speciālo tiesību normu, vispārējo tiesību normu piemēro tiktāl,

ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma, un 9.panta sestās daļas 3.punktā noteikto, ka no vienāda juridiska spēka tiesību normām piemēro jaunāko tiesību normu un noteicošais ir tiesību normas pieņemšanas datums.

Prasītājs uzskata, ka uz /pers. B/ kā valsts pārvaldes darbinieku (speciālo subjektu) attiecas Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 27.panta otrā daļa, proti, nosacījums, ka ar tās kvalifikācijas paaugstināšanu saistītos izdevumus darbiniekam nav jāatmaksā tikai Ministru kabineta noteiktajos gadījumos, proti, ja amata pienākumi tiktu pildīti vismaz divus gadus pēc kvalifikācijas paaugstināšanas kursu apguves.

Darba likuma 97.pants pieņemts 2001.gada 20.jūnijā, minētā tiesību norma grozīta 2006.gada 21.septembrī. Savukārt Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 27.panta otrā daļa pieņemta 2009.gada 1.decembrī un grozīta 2010.gada 15.aprīlī.

Prasītājs uzskata, ka Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 27.panta otrajai daļai ir noteicošais spēks attiecībā pret Darba likuma 96.pantu, tāpēc /pers. B/ atsauce uz Darba likuma 96.pantu, Civillikuma 2186.pantu un Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 28.marta spriedumu lietā SKC-187 neesot pamatota.

Nacionālais veselības dienests paskaidrojis, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 1.novembra noteikumu Nr.850 „Nacionālā veselības dienesta nolikums" 1.2.apakšpunktu dienesta darbības mērķis ir īstenot valsts politiku veselība aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā un administrēt veselības aprūpei paredzētos valsts budžeta līdzekļus, nodrošinot racionālu un maksimāli efektīvu valsts budžeta līdzekļu izmantošanu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā, kā arī īstenot valsts politiku e-veselības ieviešanā, veselības un sabiedrības veselības datu iegūšanā un analīzē.

/pers. B/ kvalifikācijas paaugstināšanas kursi apmaksāti no valsts budžeta apakšprogrammas „Veselības aprūpes finansējuma administrēšana un ekonomiskā novērtēšana", plānotie līdzekļi šajā apakšprogrammā esot paredzēti Nacionālā veselības dienesta darbības pamatfunkciju nodrošināšanai. To pierāda maksājuma uzdevums Nr.051394. Iestāde nedrīkst kvalifikācijas paaugstināšanas kursus apmaksāt no citiem finanšu līdzekļiem.

Prasītājs vērš uzmanību, ka /pers. B/ izglītība un pieredze pilnībā atbilda ieņemtajam amatam. Uz minētajiem kursiem atbildētājs nosūtīts nevis tāpēc, lai viņš spētu izpildīt sev noteiktos darba pienākumus, bet gan pēc atbildētāja izrādītās iniciatīvas, kā arī, lai viņu motivētu ilgterminā strādāt Nacionālajā veselības dienestā.

Ar Madonas rajona tiesas 2015.gada 21.maija spriedumu prasība apmierināta pilnā apmērā un no /pers. B/ par labu /Nosaukums/piedzīts parāds 1119,09 EUR, valsts nodeva 167,86 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR, kopā 1291,65 EUR.

Tiesas atsaukusies uz Civillikuma 1587.pantu par tiesīgi noslēgta līguma saistošo spēku un atzinusi par pierādītu, ka /pers. B/ kā prasītāja darbinieks ar 2012.gada 4.oktobra rīkojumu Nr.4.2-1/397 pamatojoties uz starp pusēm noslēgto līgumu nosūtīts uz kursiem "Certified Ethical Hacker (CEH) v7" darbinieka kompetences līmeņa paaugstināšanai. Par kursu apmeklēšanu prasītājs "Smart Training" SIA samaksājis 1573,00 Ls.

No 2013.gada 4.aprīļa iesnieguma teksta tiesa secināja, ka /pers. B/ līdz izbeigt darba attiecības ar prasītāju, un prasītājs 2013.gada 22.aprīlī izdevis rīkojumu Nr.4.2-1/123 par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar /pers. B/.

2013.gada 10.aprīlī /Nosaukums/a r /pers. B/ noslēdzis Vienošanos par kursu maksas atmaksu, nosakot, ka atbildētāja pienākums ir atmaksāt apmaksātos kursus 50% jeb 786,50 Ls apmērā.

Tiesa secināja, ka prasītājs no savas puses līguma nosacījumus ir izpildījis, atmaksājot atbildētājam kursus, taču atbildētājs noslēgto vienošanos nav pildījis un palicis parādā /Nosaukums/786,50 Ls jeb 1119,09 EUR.

Tiesa norādīja, ka /pers. B/ pienākums atmaksāt prasītājam pusi no mācību maksas izriet no 2012.gada 4.oktobra līguma par kursu "Certified Ethical Hacker (CEH) v7" apmeklēšanu 2.1.punkta, kas nosaka, ka darbinieks atmaksā darba devējam tā apmaksātos kursus 50% apmērā, ja pēc kvalifikācijas paaugstināšanas attiecīgajos mācību kursos ir nostrādāts no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam. /pers. B/ pēc kursiem /Nosaukums/nostrādājis nepilnus septiņus mēnešu. Savukārt no 2013.gada 10.aprīļa pušu vienošanās 2.punkta tiesa secināja, ka /pers. B/ apņēmies laika periodā no 2013. gada aprīļa līdz 2013.gada decembrim atmaksāt /Nosaukums/kursu maksu 1119,09 EUR apmērā.

Tiesa atzina, ka lietā nav pierādījumu, par to, ka /pers. B/ būtu izpildījis vienošanās nosacījumus, ko pierāda 2013.gada 19.septembrī nosūtītā pretenzija. /pers. B/ pretenzijā norādītajā termiņā maksu par kursiem nav atmaksājis. Tiesa atsaukusies uz Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 27.panta pirmo un otro daļu un Ministru kabineta noteikumu Nr.565 53.2.apakšpunktu, kas nosaka amatpersonas (darbinieka), kuru atbrīvo no amata vai ar kuru izbeidz darba tiesiskās attiecības, pienākumu atmaksāt mācību maksu.

Apmierinot prasību pilnā apmērā, tiesa no atbildētāja piedzinusi prasītāja samaksātos tiesāšanās izdevumus: valsts nodevu un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus.

Par Madonas rajona tiesas 2015.gada 21.maija spriedumu apelācijas sūdzību iesniedzis /pers. B/, lūdzot piedzīt no Nacionālās veselības dienesta tiesāšanās izdevumus 194,11 EUR.

Apelators norāda, ka pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdz pilnā apmērā un paskaidro, ka tiesa nav izvērtējusi atšķirības starp jēdzieniem "mācību maksa" un "kvalifikācijas celšana".

Kvalifikācijas celšana ir nepieciešama darbinieka pienākumu izpildei. Konkrētajā gadījumā kurss "Certified Ethical Hacker (CEH) v7" bija nepieciešams darbinieka amata pienākumu izpildei, kas definēts 2012.gada 4.oktobra rīkojumā. Apelators secina, ka saskaņā ar Darba likuma 96.pantu, izdevumus, kas saistīti ar profesionālo apmācību vai kvalifikācijas paaugstināšanu, jāsedz darba devējam un nedrīkst slēgt nekādu papildus vienošanos, kā arī, ja tiek pārtrauktas darba tiesiskās attiecības, nedrīkst pieprasīt no darbinieka segt šos izdevumus. Darba likuma 6.pants aizsargājot apelatoru kā darbinieku.

Apelators norāda, ka 2010.gada 30.jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.565 "Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku sociālajām garantijām" 53.punkts attiecas uz mācību maksu, nevis darba devēja tiešu rīkojumu – iegūt konkrētu kvalifikāciju amata pienākumu izpildei. Jaunās sistēmas plānotā ieviešana radīja jaunus apstākļus, kuru izpildei darbiniekam obligāti bija jāpaaugstina kvalifikācija darba devēja interesēs.

Apelators uzskata, ka 2012.gada 4.oktobra līgums "Par kursu Certified Ethical Hacker (CEH) v7 apmaksu" nav tiesīgi noslēgts līgums un nav spēkā, jo kvalifikācijas celšana notika Latvijā, tātad nekāda tiesiska pamata slēgt līgumu un tam sekojošo vienošanos nebija.

Apelators paskaidro, ka starp darba devēju un darbinieku pastāv nevienlīdzīgas attiecības un darbinieka iespējas atteikties parakstīt jebkādu vienošanos un citus dokumentus ir ierobežotas, tāpēc bija spiests parakstīt arī šo pēc būtības prettiesisku vienošanos.

Apelators atsaucas uz LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 26.oktobra spriedumu lietā SKC-921/2011, kurā esot norādīts, ka ".. neskatoties uz to, ka civilprocesā darbojas sacīkstes princips, attiecībā uz darba strīdiem Darba likuma 125.pants nosaka izņēmumu no tā, proti, darba devēja pierādīšanas pienākumu. Minētais izriet no principa, ka darba devēja un darbinieka savstarpējās tiesiskajās attiecībās darbinieks ir vājākā un neaizsargātākā līgumslēdzēja puse, kas attiecas arī uz lietu izskatīšanu tiesā.."

Apelators citē Augstākās tiesas nolēmumu un norāda, ka taisot spriedumu tiesa kļūdaini vadījusies no Civillikuma noteikumiem, jo pušu savstarpējās tiesiskās attiecības, kas izriet no 2005.gada 27.janvārī noslēgtās vienošanās, regulē Darba likums. Izskatot strīdu atkārtoti, tiesai jāvadās

tikai no Darba likuma noteikumiem.

Par apelācijas sūdzību prasītājs iesniedzis paskaidrojumus, kuros atkārtoti atsaucies uz Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 27.panta pirmo un otro daļu, Noteikumiem Nr.565. Prasītājs norāda, ka /pers. B/ pēc kursu beigšanas nostrādāja nepilnus septiņus mēnešus, līdz ar to viņam bija pienākums atlīdzināt veiktās iemaksas par kursiem. Bez tam norādīts, ka Darba likuma 96.pantā izdarītas izmaiņas, kas paredz kvalifikācijas paaugstināšanas izdevumus atmaksāt arī privātajā sektorā strādājošām personām.

Lieta apelācijas kārtībā tiek iztiesāta rakstveida procesā pamatojoties uz Civilprocesa likuma 440.[11]panta pirmo daļu, par ko puses informētas (lietas 111.lapa).

Motīvu daļa

Iepazinusies ar lietā esošajiem pierādījumiem, izvērtējusi prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā minētos motīvus, tiesas kolēģija atzīst, ka Nacionālā veselības dienesta prasība ir pamatota un apmierināma, bet /pers. B/ apelācijas sūdzība noraidāma kā nepamatota.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa taisījusi likumīgu un pamatotu spriedumu par prasības apmierināšanu un pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā minētajiem pierādījumiem un motivācijai, ko apelācijas instances tiesas nolēmumā neatkārto.

Apelācijas instances tiesā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem, bet ir strīds par to interpretāciju, vai apelatoram kā valsts iestādes darbiniekam ir jāatmaksā valsts iestādes kā darba devēja no valsts budžeta līdzekļiem samaksātā mācību maksa, izbeidzot darba attiecības un par tiesību normas piemērošanu normu kolīzijas gadījumā.

Lietā ir pierādīts, ka /pers. B/ kā /Nosaukums/darbiniekam pamatojoties uz darba devēja 2012.gada 4.oktobra rīkojumu Nr.42-1/397 bija atļauts apmeklēt un viņš apmeklēja "New Horizon Latvia" rīkotos kursus "Certified Ethical Hacker (CEH) v7" (lietas 20.,24.lapa).

Apelators uzskata, ka minētais rīkojums bija par kvalifikācijas celšanu, kas nepieciešama tiešo darba pienākumu izpildei sakarā ar jauna projekta ieviešanu un savu iebildumu pierādīšanai citē tikai rīkojuma ievaddaļu "Lai pilnveidotu zināšanas un veicinātu darbinieka kompetences līmeņa paaugstināšanu.."

Tiesas kolēģija uzsver, ka rīkojumā teikts: "Lai pilnveidotu zināšanas un veicinātu darbinieka kompetences līmeņa paaugstināšanu ..atļaut .. apmeklēt.. kursu". Līdz ar to nav pamatota atbildētāja norāde, ka viņam dots obligāts rīkojums piedalīties kursos un bez to apmeklēšanas darba pienākumus izpilde būtu traucēta. Vadoties no rīkojuma teksta, atzīstami par pamatotiem prasītāja iebildumi, ka piedalīšanās kursos bija /pers. B/ iniciatīva, un prasītājs to atbalstīja, lai motivētu /pers. B/ /Nosaukums/strādāt ilgterminā.

Darba devējs apmaksāja /pers. B/ dalības maksu kursos 1300 Ls apmērā, par ko 2012.gada 4.oktobrī tika noslēgts darbinieka un darba devēja līgums, kura 2. un 3.punktā paredzēti noteikumi, kad jāatmaksā kursu maksa (lietas 21.-23.lapa).

/pers. B/ apelācijas sūdzībā apstrīd minētā līguma noteikumus kā negodīgus un neatbilstošus Darba likuma 6. un 96.pantam, taču tiesas kolēģija norāda, ka prasība par līguma atcelšanu nav celta un pirmās instances tiesā nav skatīta. Līdz ar to tiesas kolēģijai, apelācijas kārtībā izskatot lietu, nav pamata atzīt līguma noteikumus par spēkā neesošiem, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta otro daļu apelācijas instance izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā.

Bez tam tiesas kolēģija norāda, ka 2012.gada 4.oktobra līgumā paredzētie gadījumi, kad /pers. B/ jāatmaksā kursu dalības maksa, atbilst tiem noteikumiem par kursu maksas atmaksāšanu, kādus paredzējis likumdevējs Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā un Ministru kabinets noteikumos Nr.565. Līdz ar to nav pamata atzīt par prettiesiskiem tādus līguma noteikumus, kas atbilst likumam un uz to pamata izdotajiem Ministru kabineta noteikumiem.

Nepamatoti apelatora iebildumi, ka noteikumi Nr.565 paredz līgumu un vienošanos slēgt tikai ārvalstī veiktu kvalifikācijas celšanu.

Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumi Nr.565 "Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku sociālajām garantijām" 51.punkts nosaka: "Institūcija izvērtē, vai amatpersonai (darbiniekam) ir nepieciešams paaugstināt kvalifikāciju, un pieņem lēmumu par amatpersonas (darbinieka) nosūtīšanu paaugstināt kvalifikāciju mācību kursos (t.sk. semināros, lekcijās) Latvijā vai ārvalstīs (turpmāk – mācību kursi). Ja mācību kursu ilgums pārsniedz divas dienas, amatpersonu (darbinieku) nosūta paaugstināt kvalifikāciju ar institūcijas vadītāja vai viņa pilnvarotas amatpersonas rakstisku rīkojumu vai institūcijas iekšējā normatīvajā aktā noteiktajā kārtībā. Ja kvalifikācijas paaugstināšana notiek ārvalstīs ilgāk par mēnesi, institūcijas vadītājs vai viņa pilnvarota amatpersona un amatpersona (darbinieks) noslēdz mācību līgumu.

Noteikumu Nr.565 52.punkts nosaka: "Izdevumus, kas saistīti ar kvalifikācijas paaugstināšanu mācību kursos (mācību maksa, mācību komandējuma izdevumi, amatpersonai (darbiniekam) izmaksājamā mēnešalga par visu kvalifikācijas celšanas laiku) sedz institūcija, pamatojoties uz institūcijas vadītāja vai viņa pilnvarotas amatpersonas rakstisku rīkojumu vai saskaņā ar institūcijas iekšējā normatīvajā aktā noteikto kārtību un mācību organizētāja izsniegto rēķinu vai citu mācību maksu apliecinošu dokumentu. Ja kvalifikācijas paaugstināšana notiek ārvalstīs ilgāk par mēnesi, institūcijas vadītājs un amatpersona (darbinieks) mācību līgumā vienojas, kādus kvalifikācijas paaugstināšanas izdevumus un kādā apmērā sedz institūcija un kādus atmaksā amatpersona (darbinieks)."

Apelators savus iebildumus balstījis tikai uz Noteikumu 51.punktu, taču normatīvais akts jātulko ne tikai gramatiski, bet arī sistēmiski un pēc to jēgas.

Noteikumu Nr.565 53.punkts nosaka, ka amatpersona (darbinieks), kuru atbrīvo no amata vai ar kuru izbeidz darba tiesiskās attiecības un kura pēc kvalifikācijas paaugstināšanas mācību kursos ārvalstīs, ja to ilgums nepārsniedz vienu mēnesi, *vai Latvijā* ir pildījusi amata (dienesta, darba) pienākumus institūcijā mazāk par gadu, atmaksā institūcijai kvalifikācijas paaugstināšanas mācību maksu (izņemot šo noteikumu 48.punktā minētajos gadījumos), kas segta no valsts budžeta līdzekļiem, kuri plānoti institūcijas budžetā pamatfunkciju īstenošanai, ja tā ir lielāka par 711,44 *euro* par mācību kursu. Amatpersona (darbinieks) mācību maksu atmaksā gada laikā pēc amatpersonas atbrīvošanas no amata vai darbinieka darba tiesisko attiecību izbeigšanas dienas. Mācību maksu var atmaksāt ar vienu vai vairākiem maksājumiem šādā apmērā:

53.1. 100 % apmērā, ja pēc kvalifikācijas paaugstināšanas attiecīgajos mācību kursos ir nostrādāts mazāk par sešiem mēnešiem;

53.2. 50 % apmērā, ja pēc kvalifikācijas paaugstināšanas attiecīgajos mācību kursos ir nostrādāts no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam.

No noteikumu 53.punkta tiesas kolēģija secina, ka kursu maksa jāatmaksā ne tikai par ārvalstīs, bet arī par Latvijā notikušiem mācību

kursiem.

Tiesas kolēģija noraida apelatora iebildumus, ka vienošanās par kursu maksas atmaksāšanu nav noslēgta tiesiski.

/pers. B/ uzteikumu darba devējam iesniedzis 2013.gada 4.aprīlī. 2013.gada 10.aprīlī starp darba devēju un darbinieku noslēgta vienošanās par to, ka darbinieks labprātīgi atmaksās kursu maksu 50 % apmērā jeb 786,50 Ls sākot ar 2013.gada aprīli līdz 2013.gada decembrim (lietas 25.lapa).

Nav pamatoti iebildumi, ka vienošanās ar /pers. B/ parakstīta, pastāvot nevienlīdzīgām darba devēja un darbinieka attiecībām un ka atteikšanās parakstīt jebkādu vienošanos darbiniekam esot ierobežota.

Ar /pers. B/ darba tiesiskās attiecības izbeigtas ar 2013.gada 30.aprīli sakarā ar darbinieka uzteikumu pamatojoties uz darba devēja 2013.gada 22.aprīļa rīkojumu Nr.4.2-1/123 (lietas 26., 27.lapa).

Tiesas kolēģija ņem vērā, ka vienošanās parakstīta laikā, kad /pers. B/ jau bija uzteicis darbu, līdz ar to arī no šī viedokļa raugoties, nav pamata atzīt, ka vienošanās parakstīta darba devēja spiediena rezultātā.

Ne katra vienošanās vai līgums, ko paraksta darbinieks un darba devējs šī vien iemesla dēļ uzskatāma par nevienlīdzīgu un prettiesisku. Atrašanās darba tiesiskajās attiecībās pati par sevi nav atzīstama par darba devēja izdarītu spiedienu uz darbinieku. Neapstrīdot darba devēja pierādīšanas pienākumu, tiesas kolēģija atzīst, ka darbiniekam vispirms jānorāda uz apstākļiem, kas varētu liecināt par nevienlīdzību vai darba devēja izdarītu spiedienu. /pers. B/ uz šādiem apstākļiem apelācijas sūdzībā nav norādījis.

Kā pamatu prasības noraidīšanai /pers. B/ norāda Darba likuma 96.pantu, kas nosaka, ka izdevumus, kas saistīti ar profesionālo apmācību vai kvalifikācijas paaugstināšanu, sedz darba devējs.

Tiesas kolēģija pievienojas prasītāja viedoklim, ka /pers. B/ vienošanās noslēgšanas laikā bija valsts pārvaldes darbinieks. Līdz ar to uz viņu kā speciālo subjektu attiecas Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 27.panta otrās daļas nosacījumi - ar kvalifikācijas paaugstināšanu saistītie izdevumi darbiniekam nav jāatmaksā tikai Ministru kabineta noteiktajos gadījumos, proti, ja amata pienākumi tiktu pildīti vairāk kā gadu pēc kvalifikācijas paaugstināšanas kursu apguves. Prasītājs pamatoti norāda, ka tā ir speciāla tiesību norma un jaunāka tiesību norma kā Darba likums, līdz ar to, pastāvot tiesību normu kolīzijai, piemērojama jaunākā un speciālā tiesību norma.

Izdarot šādu secinājumu tiesas kolēģija bez tam vadās arī no likumdevēja izteiktās gribas. Arī Darba likuma 96.pants ar 2014.gada 23.oktobra likumu ir papildināts, paredzot darba devējam iespēju slēgt vienošanos ar darbinieku par darba devēja izdevumu atlīdzināšanu par darbinieka profesionālo apmācību vai kvalifikācijas paaugstināšanu.

Apelatora atsauce uz Augstākās tiesas atzinumiem lietā SKC-921/2011 ir nepamatota. Neapstrīdot atzinumu, ka darba ņēmējs darba strīdos ir vājākā puse, tāpēc pierādīšanas pienākums darba lietās tiek pārnests uz darba devēju, tiesas kolēģija norāda, ka izskatāmā lieta nav darba strīds tā klasiskajā izpratnē, bet gan prasība par parāda piedziņu par kvalifikācijas paaugstināšanas kursiem, kuras izspriešanā pirmās instances tiesa pamatoti piemērojusi Civillikuma normas, kā arī Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu un uz tā pamata izdotos MK noteikumus Nr.565.

Lietā SKC-921/2011 bija strīds par darba līguma uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, darba piespiedu kavējuma atlīdzības piedziņu, diskriminācijas atzīšanu uz dzimuma pamata, uzteicot darba līgumu, un morālā kaitējuma piedziņu. Izskatāmajai lietai par kvalifikācijas paaugstināšanas kursu maksas piedziņu ir pilnīgi atšķirīgi apstākļi ar lietu, uz kuru atsaucies /pers. B/.

Bez tam /pers. B/ apelācijas sūdzības 3.lapā (lietas 101.lapa 4., 5., 6.rindkopa), atsaucoties uz lietu SKC-921/2011, faktiski citējis Augstākās tiesas 2007.gada 28.marta lēmumu lietā Nr.SKC-187.

Kaut arī lietas apstākļi ir līdzīgi ar to, ka abās lietās darba devējs lūdz piedzīt mācību maksu no darbinieka, arī Augstākās tiesas 2007.gada lēmumā izteiktās atziņas nav attiecināms uz minēto lietu, jo pastāvēja citādi tiesiskie apstākļi. 2007.gada spriedums taisīts par vienošanos, kas slēgta starp darbinieku un darba devēju privātajā sektorā un laikā, kad Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums un ar to saistītie Ministru kabineta noteikumi nebija pieņemti.

Tiesas kolēģija secina, ka prasītājs ir pierādījis tiesības saņemt no atbildētāja tā samaksāto maksu 50 % apmērā un pirmās instances tiesa spriedumā nonākusi pie pareiziem secinājumiem par prasības apmierināšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos izdevumus.

Līdz ar to /pers. B/ apelācijas sūdzība noraidāma kā nepamatota un no viņa par labu /Nosaukums/piedzenams parāds 1119,09 EUR, iemaksātā valsts nodeva 167,86 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR, kopā 1291,65 EUR.

No /pers. B/ par labu valstij piedzenama tā ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu daļa, kas nav apmaksāta, iesniedzot prasību. Kopā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi sastāda 8,07 EUR (lietas 1.lapa), no kā atskaitāmi prasītāja iemaksātie 4,70 EUR, piedzenamā summa sastāda 3,37 EUR.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.-434., 440.[12]pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt pilnā apmērā Nacionālā veselības dienesta prasību.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /Nosaukums/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, parādu 1119,09 EUR, valsts nodevu 167,86 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR, kopā 1291,65 EUR (viens tūkstotis divi simti deviņdesmit viens *euro* 65 centi).

Naudas summas iemaksājamas valsts budžeta kontā: Valsts kase, kods TRELLV22, konts /konta nr/

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,37 EUR (trīs *euro* 37 centi), kuri iemaksājami: saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41 b, Rīga, reģistrācijas Nr. 90001672316, konta Nr. LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C29652114.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas. Maksājumu apliecinošais dokuments iesniedzams Vidzemes apgabaltiesā minētajā termiņā.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas likumīgā spēkā tā pieņemšanas brīdī 2015.gada 28.oktobrī.

Tiesnese referente

Dz.Apine

Tiesnese

E.Sudāre

Tiesnese

R.Liepiņa